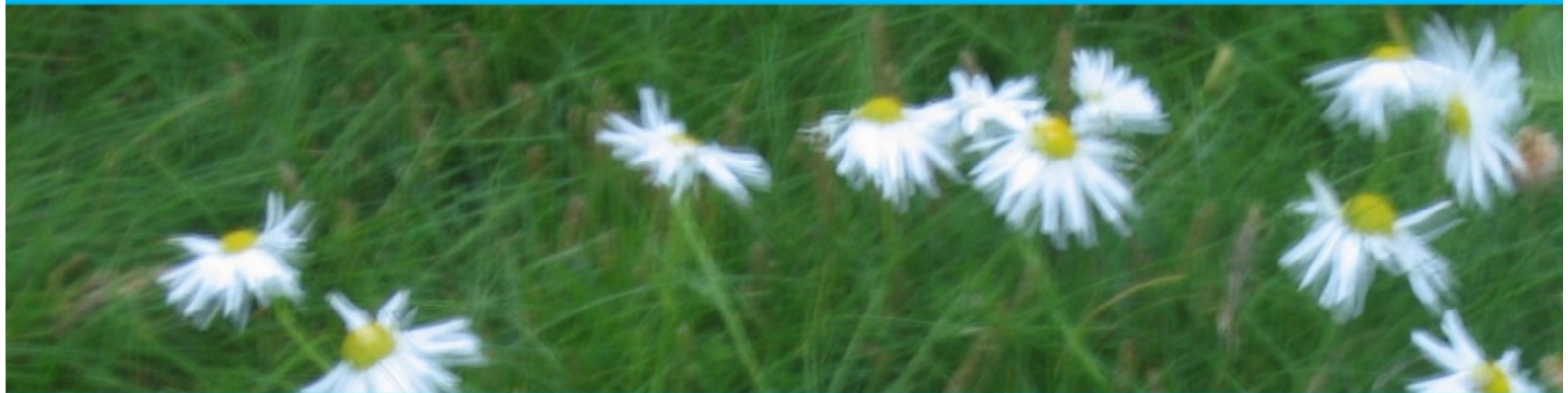

Nadarjeni v šolstvu in inovativnost

mag. Sonja Zajc,
predstojnica ZRSŠ, OE Celje

Zavod Republike Slovenije za šolstvo *> 50 let*

Uvod

- Živimo v postmoderni in multikulturni družbi, v kateri se prepletajo pogosto nasprotujoči si pogledi, kulture in načini življenja.
- Spremembe v šolstvu so v zadnjih desetih letih zelo intenzivne.
- Osnovna šola postaja vse bolj heterogena, spreminjajo se strategije učenja in poučevanja.
- Šole prevzemajo nove naloge, nekatere spreminjajo ali opuščajo.

Ključne kompetence:

1. sporazumevanje maternem jeziku;
2. sporazumevanje v tujih jezikih;
3. matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji;
4. digitalna pismenost;
5. učenje učenja;
6. socialne in državljanske kompetence;
7. samoiniciativnost in podjetnost;
8. kulturna zavest in izražanje.

(EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE, 18.12. 2006)

Pomembni dejavniki pri vseh ključnih kompetencah so:

- kritično mišljenje,
- ustvarjalnost,
- dajanje pobud,
- reševanje problemov,
- ocena tveganj,
- sprejemanje odločitev,
- konstruktivno obvladovanje čustev.

(EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE, 18.12. 2006)

Sodobna šola

- Učeča se šola zajema dejavnosti sodelovanja in participacije vsakega posameznika, spodbuja iniciativnost, ustvarjalnost in aktivnost, se zaveda nujnosti interakcije, premagovanje togosti s podjetniško miselnostjo in prevzemanja tveganja.
- V njej vse bolj pridobivata svoje mesto tudi evalvacija in refleksija, brez katerih si težko predstavljamo razvoj na osnovi preteklih izkušenj.

Vloga učiteljev in učencev v sodobni šoli

- Učencem naj bi pomagali razvijati socialne spretnosti in psihološke moči, ki jih potrebujejo, da bi lahko obvladali težave in stresne situacije, s katerimi se bodo soočili v prihodnosti.
- Učencev razvoj in delo bosta odvisna od različnih okoliščin in ne samo od predmetnika in učnega načrta.
- Učenci so enakovredni partnerji, če imajo priložnost za oblikovanje lastnih vprašanj, izražanje misli in dajanja pomena stvarjem.

Nadarjeni v šoli

- Znotraj takšnih procesov in spodbud lahko pričakujemo, da bodo učitelji prepoznavali in spodbujali nadarjene učence.
- Učitelji, ki upoštevajo vsakega posameznika v različnosti njegovih darov in sposobnosti, bodo odkrivali nadaljnje poti za prepoznavanje in spodbujanje nadarjenih učencev.

Vprašanja in odgovori

- Kakšne so možnosti za razvoj mladih talentov v Sloveniji?
- Je naš šolski sistem dovolj fleksibilen in možnosti dovolj pestre in raznolike tudi za nadarjene?
- Za koga je nadarjenost privilegij in za koga breme?

Dilema definiranja nadarjenosti

- Definiranje nadarjenosti
- Odkrivanje nadarjenosti v šoli
- Nadarjeni in talentirani

Delo z nadarjenimi je opredeljeno v Zakonu o OŠ

- Šola mora izvajati izobraževanje posebej nadarjenih učencev, ki se izvaja v skladu z zakonom tako, da jim šola prilagodi metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v dodatni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči.
- Učinkovita skrb za nadarjene predpostavlja ustrezne materialne in kadrovske pogoje ter stalno strokovno spopolnjevanje na področju odkrivanja in dela z nadarjenimi učenci.
- Skrb za nadarjene je del programa šole

Uspešno izobraževanje in razvoj nadarjenih zahteva drugačno okolje in pedagoški pristop

- Ustrezna politika in angažiranje družbe
- Izobraževanje učiteljev za delo z nadarjenimi učenci
- Drugačni pristopi k organizaciji dela v šoli
- Alternativni programi
- Učna gradiva, multimedijски centri
- Ustvarjanje pogojev za obkrožanje s širokim izborom informacij

Učitelj nadarjenega učenca

- Prepoznavanje in spodbujanje nadarjenih je povezano z vsemi elementi pedagoškega procesa in zahteva poseganje v celoten razvoj učenčeve osebnosti.
- Didaktično ravnanje v šoli bi morali razumeti kot permanentno poizvedovanje, iskanje, odkrivanje individualnih značilnosti učenca.

Nova paradigma spremljanja učenčevega napredka

- Učitelj odkriva močna in šibka učenčeva področja in omogoči, da se močna razvijajo in pri šibkih odpravljajo pomanjkljivosti.
- Formativno spremljanje učenčevega napredka in procesa učenja

Inovacijski projekti izpopolnjujejo učno okolje za nadarjene učence

- Podpirajo: individualni, lokalni in globalni vidik učenja.
- Spodbujajo: samorefleksijo, samoregulacijo učenja, izkoriščanje učnih priložnosti, multiplo (divergentno) razmišljanje, predvsem pa skupne aktivnosti učitelja in učenca v zadovoljnem šolskem življenju.

Brez razvoja lastnih izkušenj ni novosti

- Novosti se razvijajo v okolju, kjer je vodenje porazdeljeno med dejavnike vzgoje in izobraževanja
- Novost se razvija v sodelovanju posameznika v skupini: ravnatelja, učitelja, učenca, starša, konzulenta, partnerjev v regiji, stroki, ministrstva
- Vsi razvijajo t.i. šolsko zmožnost

Projektna skupina osvežuje vzgojno-izobraževalni proces

Spodbuja inventivnost v okolju

Išče ideje.

Ustvarjalno načrtuje akcije in njih spremlja

Reflektira vplive akcij.

Ugotavlja koristi novosti.

Razširja spoznanja...

Inovativno okolje spodbuja nadarjenost

- Z didaktičnimi novostmi izboljšujemo okolje za nadarjene
- Z improvizacijo dvigujemo mojstrstvo poučevanja do ravni umetnosti učenja in poučevanja.
- Nenehna skrb za oblikovanje spodbudne učne klime, ki nadarjenost visoko vrednoti, išče in odkriva, omogoča razvoj in uresničevanje v vsej polnosti.

Skrb za razvoj nadarjenih

- Zanimanje za razvoj nadarjenih učencev ima individualno razsežnost, ki izhaja iz temeljne pravice vsakega posameznika do optimalnega razvoja
- Širšo družbeno razsežnost, saj nadarjeni predstavljajo dragocenost vsake družbe.
- Zavedanje o pomenu nadarjenosti v svetu nenehno narašča, ustanavljajo se centri:
- **Center za razvoj talentov 2007- 2013**